

EL CONSIDERAT

SETMANARI POLITIC I SOCIAL

ADMINISTRACIÓ; CARRER NOU, 63

SURT ELS DIVENDRES

PREU: 20 CTMS.

BALANÇ DE L'ANY 1932

Tots els fets contribueixen a demostrar que entre la confusió mental del Parlament espanyol i la indisciplina del país hi ha una concordància perfecta

CONSIDERACIONS

Any Nou

Quan aquest número d' "El Considerat" sigui al carrer, l'home dels nassos, que és aquell que ve després de l'home de les orelles, s'estarà ja preparant

per sortir a fer la seva passejada anual. "El Considerat", però, que coneix l'home de les orelles — que coneix d'ençà que l'Esquerra governa molts homes de les orelles, homes caracteritzats i notables per llur magnífica parella de pàmpols cefàlics — no coneix en canvi l'home dels nassos. Li havien ensenyat de petit, però ja n'ha perdut la fesomia i no el sabria reconèixer. Recorda, vagament, que s'assemblava amb el senyor Fontbernat.

Sigui com sigui, l'home dels nassos sortirà i l'Any Vell farà els seus darrers espertonecs. Se'n va gran cosa, amb aquest Any Vell? Es farà enyorar amb massa recança? "El Considerat" procura explicar aquestes preguntes en aquest número mateix, com veurà qui el llegeixi amb l'atenció deguda.

Però més que l'any que se'n va, ens interessa l'any que arriba. Es sabut que els anys, són en certa manera fills els uns dels altres. Hereten les tares del que els precedeix; les encomanen al que els ve al darrera. Pobre 1933 si tots plegats no fem un gran esforç per protegir-lo i regenerar la seva naturalesa, decadent ja en la naixença!

Aquest Any Nou s'haurà hagut d'obrir pas, arribant pels camins foscos i freds de l'hivern, entre agitadors professionals i dinamitaires, entre atacadors d'ofici i gent de mal viure. Ha travessat els camps i la revolta cuidava de barrar-li el pas. Ha entrat a les nostres ciutats i les trobava tristes, ensopides i brutalitzades. A Barcelona no el volien deixar entrar si no es feia de l'Esquerra. Què sap ell d'aquestes coses, pobre Any Nou, si tot just acaba de néixer?

Salvem l'Any Nou, amics, que arriba amb tantes penes. Potser l'esdevenidor de Catalunya depèn d'ell. Procuem salvar l'Any Nou, costi el que costi, de tota la barbàrie que ens volta, de tota la inconsciència que envaeix el nostre país, de tota la malura que s'hi amaga. La llibertat i la grandesa de la nostra terra demanen aquest any el màxim sacrifici de tots els patriotes. Cal consolidar l'Autonomia, i per aquesta feina l'Any Nou és sens dubte un any de prova.

L'any 1932 ha estat un any tan republicà com l'anterior, sense que això vulgui dir que ha estat un any excel·lent.

Dé totes les coses, bones i males, que han passat a Espanya en té la culpa el Parlament que ha treballat una mica massa, amb el mateix entusiasme que en 1931, l'any de la República.

I en fer el recompte de l'obra del Parlament hem de començar parlant de l'Estatut de Catalunya, però aquest Estatut no és pas el que va votar Catalunya, sinó un de molt dolent, que és el que està en vigor. Aquest Estatut, el Parlament ens el va fer gruar

tant, que en certs moments el debat parlamentari era un greuge diari a Catalunya. I per això, el pitjor d'aquest Estatut és que va venir a conseqüència de l'extraordinària pressió del Govern, pressió que va poder accentuar-se gràcies a la sanjurjada. Si no hi hagués hagut la Sanjurjada tindriem Estatut? La pregunta és lícita i sembla que també és lleit respondre que segurament encara seria pitjor que l'actual.

Ens ha estat donat un Estatut molt magre amb unes facultats financeres encara més magres, un Estatut

que sembla fet a posta perquè se'n trenqui a les mans. Sort hi haurà del patriotisme dels catalans si l'Estatut es converteix en un instrument útil. D'això ens hem refiat en acceptar-lo. D'això i de la tenacitat amb què procurarem corregir-lo i ampliar-lo.

De bon grat o per força, aquesta ha estat l'única obra bona de les Corts Constituents. En altres aspectes, l'activitat de les Corts és completament inacceptable. Han aprovat una Reforma agrària que conté tot el que ha de contenir perquè fracassi una llei agrària. I per adobs, l'obra

(Segueix en la pàgina 3)

La setmana parlamentària

Poques coses hi ha a considerar aquesta setmana en el Parlament català. S'han discutit les presupostes — cosa fina i considerada — i en aquesta discussió els homes de la Lliga han demostrat, una vegada més el seu desig de col·laborar, per bé de Catalunya, en l'obra que sol·licita, des de tants d'anys el país. Aquest bon desig no ha pas estat obstaculitzat perquè els homes del catalanisme tradicional hagin fet aquella obra de crítica constructiva que és indispensable perquè el règim democràtic funcioni normalment.

A mesura que l'Esquerra republicana va prenent sobre les seves espatlles la responsabilitat del país, es va veient d'una manera més clara l'esquerra que amenaça aquest partit. Mentre el senyor Pi i Sunyer, des del banc roig va cantant melodies enterenidores al sentit burgès de Catalunya, a la tendència a l'estalvi del nostre poble, a la necessitat de mantenir el crèdit públic — es dir, mentre el senyor Pi i Sunyer va dient des del banc del Govern tot el contrari del que l'Esquerra ha predicat per ciutats, vil·les, pobles i poblets — es dibuixa la formació d'un nucli que protesta d'aquestes caigudes en el bon sentit i parla de que el Parlament és un Versailles i les sessions un minuet.

Els de la Unió Socialista de Catalunya — que és una Unió que té més diputats i regidors que adeptes — fan un paper brillantíssim en aquest sentit i esperonen l'Esquerra a portar a cap el que ha promès. Arribarà un moment, és clar, que l'Esquerra negarà en rodó que hagi promès res. Deurà dir que tot això són coses inventades per la Lliga i per la redacció d'"El Considerat". En tot cas, veurem coses boniques: veurem l'Esquerra desfent, corregint, destruint tot el que ha sembrat durant aquests últims vint mesos. El senyor Lluhi, presentant el Govern i el senyor Pi i Sunyer defensant els seus presuposts què han fet sinó el que diem?

"El Considerat" creu que aquest procés de descomposició de l'Esquerra es produirà amb menor o major rapidesa segons siguin els plats d'arroç a la Parellada que mengin els diputats d'aquest partit. I és que hom pot ésser més o menys federal o més o menys esquerrà de tota la vida, però un plat d'arroç — un arroçet! — qui el resisteix?

L'ANY NOU ARRIBA DESPULLAT

L'urbà. — On vas, maco, d'aquesta manera?

L'Any Nou. — Ai, miri, així que entrava a la ciutat, m'ho han pres tot i només m'han deixat aquesta malaleta buida!

LLEGIU:

A la pàgina 2

REVEILLON

A la pàgina 4

Pronòstic per a l'any 1933

REVEILLON

Alcem ben plena la copa
oblidant els mals del món,
i fem aquest "réveillon"
com si anéssim vent en popa.

Prescindim avui, companys,
de com l'Esquerra ens governa,
que no hi ha cap pena eterna
ni mal que duri cent anys.

Oblidem la gent que mana,
i imaginem que al país
tothom s'hi sent bé i feliç,
fins els que es moren de gana.

Per Any Nou, justícia i dret,
llibertat i democràcia,
i, qui al Guinardó, qui a Gràcia,
tots tindrem casa i hortet!

Vinga el vi de l'alegria!
Pel bon any, vinga el xampany!
(Bé ens provarà un cop a l'any:
l'Esquerra en pren cada dia.)

Tenim l'Any Vell de clatell
i la sort no ens desampara,
que aquest any que arriba encara
ens serà més pròdig que ell.

Que hi haurà encara menys crisi,
hi haurà encara més diners,
i l'atractor al carrer
no farà res que no avisi.

Hi haurà rebaixa en el preu
del lloguèl' el pa i les mongetes,
i per cinc centes pessetes
podrem adquirir un empleu.

Alcem ben plena la copa
oblidant els mals del món,
i fem aquest "réveillon"
com si anéssim vent en popa!

Idees d'El Considerat sobre la Guàrdia Civil

"El Considerat" continua, creient que la Guàrdia Civil és molt important i d'una manifesta necessitat. Quan aquests dies llegíem que el govern de Madrid havia decidit concedir honors militars al senyor Macià pensàvem amb el goig que farà el nostre President, tant fotogràfic i latifundista davant del tricòrnix xarolats i l'armament lluent de la Guàrdia Civil.

Considerem per altra part que la Guàrdia Civil és cada dia més útil i que aquesta utilitat és sentida cada vegada més intensament pels homes de l'Esquerra. L'ex-alcalde de Manresa, senyor Prunes, ara mateix nomenat Governador de Girona és un senyor que té fama d'home valent i a aquest efecte sempre porta una pistola enorme, a la butxaca dels pantalons. I bé: el senyor Prunes, a Girona es podrà estalviar de portar aquests estres tant pesants i desagradables, que tants disgustos creen a les famílies. Amb una mica de Guàrdia Civil en tindrà prou per quedar bé i ésser un governador com tants n'hi ha hagut i com tants en veurem.

Pel demés, quan vinguin una mica més mal dades i els grups comunistes que volten pel parc discuteixin únicament l'actuació de l'Esquerra, una mica de Guàrdia Civil per espantar-los i desfer-los serà molt útil i permetrà que puguin interrompre a dins del Saló, als de la Lliga, amb una perfecta tranquil·litat, entre cigarret i cigarret.

També serà molt útil la benemèrita per posar en pràctica les idees que sobre el problema agrari exposà el senyor Lluhi en el seu discurs de presentació del nou govern. Aquesta part dels discursos del senyor Lluhi produï una veritable sensació per el no con-

servador que té a molts diputats de l'Esquerra i un d'ells exposava sobre la qüestió el seu pensament amb una frase gràfica:

— Per fer el que diu el senyor Lluhi caldrà fer sortir la Guàrdia Civil.

Exacte. "El Considerat" també ho creu així.

Hi ha tants elements burgesos a l'Esquerra i al Parlament que notòriament els serà útil la Guàrdia Civil. Homes com el senyor Ribas Sobrano, com En Galés, com En Battezzini, que canta de tenor, per cert, amb una afició creixent, són persones que necessiten la benemèrita com el pa que mengen, així com el germà del senyor Companys (gran propietari de Lleida) el senyor Farreras i Duran, el senyor Serra i Moret i molts altres elements. Es pot dir que l'Esquerra és una aspiració a fer funcionar en el seu dia la Guàrdia Civil i tot això, realment, s'ha de reconèixer sense dubtar ni un moment.

"El Considerat" anirà demostrant la necessitat de mantenir aquest cos tant vilipendiat i que serà el cos que treu a les castanyes del foc quan arriba el moment. Per ara hi ha tot això que portem dit; més endavant aniran sortint altres coses discretes i edificants del mateix sentit.

Els del segon pis

Una senyora de Barcelona, molt al corrent de les coses polítiques explica a una altra senyora el que representa la significació del ministeri:

— Lluhi, Comes, Gassol, Terradellas, són del grup "macianista" — diu la senyora senyalant-los amb el dit. Aquest senyor que segueix hi representa el senyor Jaume Carner...

— I aquest senyor petit, insignificant que seu al costat del senyor Pi — fa l'altra senyora interrompent — què hi representa?

— El senyor Casals?

— Sí, es deu dir el senyor Casals...

— Doncs no sé... Hi ha algú que sosté que hi representa els del segon pis...

Els diaris d'Uralita

Finalment, a cinquanta anys tocats, el senyor Roviralla troba manera de disciplinar les seves activitats anticlericals

Encara que sigui un gran industrial, el senyor Roviralla no és un home que es distingeixi pel seu seny i aquelles altres virtuts que tan escassegen a un home considerat i considerable. El senyor Roviralla s'ha fet un renom per les seves bufonades. Han estat les excèntriques del graciósíssim senyor Roviralla el que més ha contribuït a que es parles d'ell. En aquest sentit, el senyor Roviralla és un home digne de consideració.

Fins més enllà de la mitja edat — perquè el senyor Roviralla ja és vellot — el seu fort ha estat l'anticlericalisme a la manera dels anticlericals del segle XIX. Quan el senyor Roviralla està d'humor es vesteix de capellà, puja a l'automòbil acompanyat d'algunes senyores i surt a fer kilòmetres. Procura passar per llocs concorreguts i visitar pobles i poblets. Si ha d'esperar-se en un pas a nivell o s'atura en algun indret, el senyor Roviralla fa molta broma amb les senyores a fi de contribuir a donar la impressió que els clergues són persones amigues de la disbauxa.

Posat a fer mofa de les creences dels altres, el senyor Roviralla, que es creu ésser un home liberal, ha arribat a la desprecupació d'aprofitar l'avinentesa de fer-se un ball de disfresses en una casa particular i s'hi ha presentat "vestit de Sagrat Cor".

Aquesta faecia repugnant va valer a l'anticlerical senyor Roviralla que certes persones se n'allunyessin d'una manera definitiva.

Ara el senyor Roviralla, com que es fa vell i encara fa menys gràcia que abans, ha decidit disciplinar la seva passió anticlerical i canalitzar el seu anticatolicisme per viarans més seriosos i més eficaços. Ara el senyor Roviralla fa anticatolicisme de gran estil, i per això s'ha prestat a fer de testaferró del senyor Carner i adhuc a contribuir amb una aportació financera personal a l'obra de l'azanyisme i les lleis laiques. L'adquisició de "Luz", "El Sol" i "La Voz" ha estat la concreció de la forma senil que ha pres l'apassionament anticlerical del senyor Roviralla. El diari "Luz" és el que millor expressa el pensament dels senyors Carner i Roviralla. "Luz", amb més franquesa que els altres dos diaris d'Uralita, treballa per enfondir aquesta lluita civil promoguda per la manera com és tractada la qüestió religiosa. Els diaris d'Uralita seran el portaveu de la "Federación de Izquierdas". I si aquesta lluita civil encén el país, per alguna cosa el senyor Roviralla té un yate magnífic.

Lector:

Si sou home considerat, llegiu i propagueu aquest setmanari.

En Treball s'ha hagut de resignar

En Macià és cada dia més immens. Creuran que tingué el decidit propòsit de fer governador de Girona a l'extraordinari Josep A. (ah!) Treball? Doncs és així. Calgué que s'hi posés tothom per evitar-ho. L'Irla es desesperava. L'Albert, de Bruselles estant s'estirava les barbes afinades per les despeses de representació i altres "nyinyeries" federals i pimargallanes per l'estil.

Aquest home ens vol desfer el partit dels federals de tota la vida... És intolerable, no pot ésser...

En bones paraules: hom despataxà al senyor Macià múltiples comissions i innumerables encàrrecs per dissuadir-lo de semblant enormitat. A la fi, el mateix Macià hagué de comunicar a Treball la impossibilitat de fer-lo governador.

Miri Treball, li digué. Vostè val molt, però per ara "allò", sap, és impossible... Ja veurem més endavant. Tingui paciència. Ara vostè té un mal moment. Pensi que jo m'he trobat com vostè durant molts anys i que he sabut aguantar el cop perfectament...

LES NOSTRES ENQUESTES

Com esmercen els diputats les 1000 pessetes irrenunciabls

La Direcció d'"El Considerat" ha cregut del més gran interès interpellar alguns dels diputats de la Generalitat a l'objecte de demanar-los com i de quina manera esmercen les 1.000 pessetes irrenunciabls que tenen mensualment de gratificació. Aquestes gratificacions són pagades pel poble de Catalunya amb un entusiasme desbordant. El poble de Catalunya, sempre tan noble i generós, ha acordat que els diputats, que els seus representants legítims, no podien patir. El poble de Catalunya té greus sospiles que el treball d'un diputat és un treball tant fi i delicat que probablement la gratificació és insuficient. Per això "El Considerat", fent un verdader "tour de force" periodístic fa aquesta enquesta, de la qual en sortirà el que es pugui posar en clar el fet de si la gratificació és suficient o és insuficient.

EL SENYOR CANTURRI

El senyor Canturri, primer entrevistat, ens ha dit després de fer-nos una reverència versallesca.

— Si li sembla examinarem els fets. Peremptòriament tot em demostra que la gratificació és insuficient. Vegem les coses un moment. Jo a la Generalitat hi tinc una missió sagrada: la d'interrompre, cridar i fer el senyal. A mi no em vinguin amb discursos llargs, amb l'estudi aprofundit de les coses, amb tot allò que, en diuen l'estructuració del país. Tot això per mi no és res. La meua missió consisteix a interrompre els de la Lliga, a cridar "fuera!" "fuera!", a defensar l'Avi de les enyestides que rep, i a confondre els enemics de l'Esquerra. Això és intolerable i jo em dic Canturri... de manera que ja estem entesos! Ara bé: aquest treball que jo faig m'ha costat molts anys i molts afans, implica una cultura profundíssima, ha d'anar lligat amb un tou de coneixements molt importants i ja em dirà vostè si les mil pessetes són suficients o insuficients. Les mil pessetes pel càrrec que hom ocupa i per la feina que fa, són una misèria i així es complaurà segurament a reconèixer-ho tothom. De manera que no en parlem més...

I estrenyent els punys i fent una altra reverència versallesca, el senyor Canturri s'allunyà de nosaltres agitat i tenebrós.

EL SENYOR FONTBERNAT

El senyor Fontbernat fou entrevistat pel redactor d'"El Considerat" darrere d'una columna del Palau del Parlament, perquè no es sentissin tan els galls que feia. El senyor Fontbernat, com totes les persones que saben molta música, fa els galls més distingits del país. Assabentat de les preguntes que li posàrem, el senyor Fontbernat s'anima sobtadament i ens digué:

— Sí; haviem de cobrar les 1.000 pessetes perquè nosaltres hem fet el 14 d'abril i la revolució, hem creat un poble feliç i content, hem procurat a l'Avi tots els gustos que desitjava i això no es paga amb diners. En realitat, aquestes 1.000 pessetes haurien d'ésser vint milions, o sigui que ens haurien d'ésser atribuïdes mentre ens quedés un alé de vida i ens haurien de votar, per cas de mort, la vidueta corresponent i que la Generalitat sufragués les despeses dels funerals (o crematori) i de l'enterrament.

Si li hagués de dir com gasto les mil pessetes, em costaria, li confesso, un xic, perquè jo sempre he estat un artista i l'administració em falla constantment. Però ara veuré de fer una mica de memòria i li explicaré. A casa, gastem: per comprar plaques de gramòfon: 100 pessetes al mes; per les dues minyones, 100 pessetes més; per menjar ostres dia per altre, 60 pessetes; per la subscripció de les obres de l'ignasi Iglésies, 30 pessetes; per escuradents marca Macià, 20 pessetes; per gastos generals, 500 pessetes; per compra de batutes, 30 pessetes; per melges i medicines aplicades a les meves cordes vocals, 50 pessetes; per arxivadors mecànics, 30 pessetes; etc., etc. Ja veuen que si no tingués més que les mil pessetes a penes podria fer bullir lolla. Amb aquesta misèria que em donen a la Generalitat no he pogut encara començar a pagar els deutes anterior. Però en fi, com que el meu creditor més important és el senyor Cambó, aquest és de la Lliga ja es podrà esperar un quant temps.

I dit això el senyor Fontbernat féu gall tan fort que li sofocà la respiració. El deixàrem molt agraïts.

EL SENYOR RIERA

El senyor Riera ex-president dels rabassaires (que cal no confondre en cap moment amb un tal Riera i Puntí que diuen que també és diputat, però a les constitucions) ens ha dit amb la seva veu de tro i amb la seva franca característica:

— Jo estimo la humanitat i perquè estimo la humanitat entenc que les mil pessetes són ben posades i insuficients. Jo destino una bona part d'aquestes pessetes a fer la política dels rabassaires i a anar per les poblacions a agitar els esperits. He hagut de deixar els meus afers particulars i sobretot el "cuidado" de l'alcaldia de Martorell. Amb el que sobra però — car jo, encara que rabassaire tinc per viure — en faig un "fondo" i quan aquest "fondo" sigui fet, que serà cap allà a l'estiu, llogarem, amb la família una torreta a la platja de Sant Salvador del Vendrell. Els banys de mar ens proven molt i aquest estiu aquests banys seran millors que mai perquè la Lliga ja haurà desaparegut per sempre més...

EL SENYOR PALACIN

El senyor Palacín ens costà molt de trobar. Com que és un home que va vestit de negre i té cara d'estudiant de Vic és difícil d'atrapar-lo en un moment de confidència. El senyor Palacín és reservat. Guarda tota l'eufòria que té per fer les seves interrupcions al Parlament. Aquestes interrupcions són generalment brillantíssimes. Consisteixen a dir, amb un esperit excepcionalment brillant: "fuera!" "fuera!" "monarquies! no us volem!". Es com ven el públic la ironia de Voltaire, aliada amb la finor de Heine i la profunditat d'En Pi i Margall.

Quan ens acostàrem a ell cridà un crit de "fuera!". No es pogué retenir, el que demostra el costum que té el senyor Palacín d'interrompre. Quan li diguérem l'objecte de la nostra visita, el senyor Palacín ens mirà astorat.

— Però són insuficients, home, de Déu, notòriament insuficients! Jo sóc l'interceptor màxim i el senyor Macià s'ha portat molt malament. Quan li vaig proposar que faria aquest ofici al Parlament em digué que em donaria dues mil pessetes al mes i cotxe. — Tindreu cotxe — em digué l'Avi, amb els ulls espurnejants. — Tindreu el cotxe de l'interceptor. Ja veureu que ens divertirem.

Jo confiat vaig anar en candidatura i ja diputat tracto de quedar bé. Però per fer bones interrupcions em cal agitar-me: beure molt cafè i fumar molts cigarrets de 0'75. Això em costa un dineral. El restant m'ho gasto anant i venint de Lleida perquè el districte no es pot abandonar ni un moment. Si em queda alguna cosa ho destinaré a fer-me posar els queixals i dents que em falten perquè ara em passa que certes interrupcions no se'm senten perquè el vent em surt xiulant per entre les dents. Compendreu doncs que faig els possibles per quedar bé i qui fa tot el que pot no està obligat a més.

Aquestes són les primeres quatre respostes que ha pogut recollir "El Considerat". Totes quatre estan d'acord a creure que les 1.000 pessetes dels diputats no solament són lleïtes sinó que són insuficients. En els números pròxims continuarem l'enquesta que agrada molt i farà rodar el cap a molta gent.

Els assabentats

En un poble de fora, es discuteix l'inedi d'"El Siglo". Concretament se'n discuteix en un Centre d'Esquerra, format per persones que fins abans de la República eren de la Unió Patriòtica.

— Això és provocat — diu un ciutadà, amb el "Full Oficial" a la mà —, això es fet pels jesuïtes...

— Què vol que li digui? — fa un ciutadà desmenjat. — Em jugaria el que convingués que tot això ve dels monàrquics de la Lliga... Aquest Ventosa, aquest Duran i Ventosa, no m'agrada gens. Són dolents!

Fugi, home, fugi. Això és claríssim. Què m'han d'explicar a mi! Això és fet per En Martínez Anido d'acord amb la Lliga...

Balanç de l'any 1932

(Ve de la primera pàgina)

del senyor Domingo és susceptible de produir una gran pertorbació al camp i de fer minvar la producció.

Una altra obra de les Corts ha estat la dissolució dels jesuïtes i la confiscació de llurs béns. El pretext del quart vot, el d'obediència al Papa, és un argument tan vil que només el pot entendre un diari que tingui el cervell d'uralita. Els diputats de les "Cortes Constituyentes" saben tan bé com qualsevol ase que tots els catòlics han d'obeir el Papa. Es realment una llàstima que Sant Ignasi no hagués atinat que havien d'obeir el senyor Azana o el Barbitas (de los Ríos).

La confiscació dels béns dels jesuïtes va tenir, com es podia preveure, altres conseqüències. En aquesta matèria quan s'obre una porta difícilment es tanca. Després de la confiscació dels béns dels jesuïtes van seguir les confiscacions dels béns d'uns ciutadans. I el que és curiós és que els emfemils milionaris i juriscònsults senyor Carner i Hurtado van votar com En Pere Pastera, a favor de les confiscacions. Es un detall que cal tenir en compte.

Són també una obra del Parlament i d'aquest geni vendrellenc que es diu Jaume Carner els pressupostos. Es tracta d'uns pressupostos amb un dèficit inicial. I va per segona vegada que el senyor Carner fa uns pressupostos deficitaris que han de cobrir-se amb un emprèstid de 550 milions i que deixen més dèficit del previst. Es indubtable que el senyor Carner es proposa continuar l'obra del senyor Prieto. L'error del senyor Carner es veurà més clarament com més temps passi, potser quan ell ja no sigui ministre. La característica del Pressupost és un augment dels crèdits de guerra i això que Espanya, en la seva constitució, accepta la fórmula del Pacte Kellogg i diu que renuncia a la guerra com a forma d'una política nacional.

Les Corts preparen ara una llei de Congregacions religioses en la qual els senyors Albornoz, Zulueta i Barbitas concretaran el seu pensament de molestar tothom que no pensi com ells i tractaran d'imposar que tothom tingui una cultueta de mestre laic com la del pobre senyor Domingo.

La nota política més important de l'any és la constitució d'una "Federación de Izquierdas" destinada a assegurar els caciats creats de bell nou. Es tracta d'assegurar-se que la breva que es fumen tres o quatre mil cacies duri tota la vida i que el pressupost assegurui la felicitat d'unes quantes famílies que crien geni polític.

Durant l'any hi ha hagut tanta gatzara com en 1931. Hi ha hagut una sanjurjada a Sevilla i un intent de cop d'Estat a Madrid. Això va succeir el dia 10 d'agost, i a hores d'ara no han estat jutjats només que mitja dotzena de senyors, el general Sanjurjo i els seus col·laboradors immediats. Entretant funciona amb una precisió que admira una llei de Defensa de la República, que és un centpeus que sembla inventat per En Pere Pastera i corregit per l'Hurtado. Aquesta llei, com sap tot fill de veí, permet al Govern ficar-se a la cuina de casa vostra, al rebost o a l'alcova. La fa funcionar el senyor Casares Quiroga que és un geni que les nacions admiren i ens envegen.

Hi hagut també durant l'any explosions de bombes i petards i atraccions en tan gran nombre que sembla que el senyor Jiménez Asua ja

LLETRES PROTESTADES

Excés de treball

Sabem de cert que el senyor Comes es va menjar, ell tot sol, tot un gall-dindi, la nit de Nadal en un restaurant de la Rambla.

Els amics seus que sopaven amb ell estaven esgarifats.

— No sabia què dir-hi — va contestar el senyor Comes. No havia tingut mai tanta gana. Crec que ho fa l'excés de treball.

Dejuni laic

Aquest any els funcionaris de la Generalitat no hauran percebut estrenes de Nadal.

En té la culpa el diputat socialista senyor Comorera que va al legar davant del Parlament que les propines de Nadal tenen un regust de catòlic que fa vergonya. La majoria va trobar que el senyor Comorera tenia raó.

Ha començat doncs per als humils el dejuni laic.

Naturalment, el senyor Comorera no s'ha oposat que els diputats cobrin mil pessetes cada mes, perquè sobre això el socialisme té idees molt concretes.

Moral esquerrana

Es veritat que les amiguetes dels prohoms i petits prohoms de l'Esquerra es van col·locant en certs llocs pagats amb diner del poble?

Què hi diran les noies que es limiten a complir el seu deure i que no deuen els càrrecs a cap mena de baixament?

Això és l'administració de l'Esquerra?

Quan es pon "El Sol"

L'Assemblea d'empreses de diaris celebrada a Barcelona ha ofert l'ocasió de saber els tiratges dels diaris de Madrid.

Va haver-hi una gran sorpresa en saber el tiratge d'«El Sol». Les persones més informades aseguren que d'ençà de la nova empresa, el tiratge no arriba als 45 mil números. Tothom s'ha adonat que els articles són d'uralita i la gent no està disposada a fer el joc del senyor Carner.

El pitjor del cas es que «Luz», que també és un diari d'uralita encara està més malament que «El Sol».

El pobre "Heraldo"

També ha pogut saber-se que «Heraldo de Madrid», el diari inspirat pel senyor Hurtado, ha baixat tant que s'ha situat a una quarta part del tiratge dels primers temps de la República. Avui l'«Heraldo» és un pobre diari i tan mal fet com abans.

I «El Liberal», de Madrid, propietat també del senyor Busquets, tira molt menys que l'«Heraldo».

No obstant, el negoci millor del senyor Busquets són els anuncis immorals d'«El Liberal». Poc tiratge i molts anuncis per paraules.

Posats a fer negoci, aquests «hermanos» no tenen armes a la bandera...

Un espant

Un dia abans de sortir el senyor Moles cap a Madrid, la policia va sorprendre unes quantes, una renglera de partides de joc.

El temor que pogués passar res a Madrid era infundat. El govern, segons han dit els diaris, va oferir al senyor Moles el càrrec d'Alt Comissari al Marroc. El felicitem.

No hi hem perdut res

El socialista, expulsat de la Unió Socialista de Catalunya per falta de pagament, senyor Alomar, per més detalls ambaixador d'Espanya al Quirinal, ha tornat de Roma més ben vestit que abans i una mica més polític i endreçat.

I el cas és que parla molt bé del feixisme.

Es comprèn. Els feixistes 'han civilitzat'.

El senyor Alomar sempre ha estat un home sensible.

Es menja

Aquest any, En Fontbernat ha fet Nadal.

Explicant-ho a un amic deia:

— M'he tractat com un senyor.

— Es que ja ho ets — va dir-li l'altre: ets una senyoria.

Rivals

Un dels Xiraus Palaus, don Josep, aspira a una ambaixada.

Dos esquerrans parlaven d'això i un va dir:

— Ara comprenc perquè em va explicar que el senyor Hurtado li fa mala cara.

EL CONSIDERAT

desitja als seus lectors i amics

un bon any

s'ha empecat un nou Codi Penal que assegurarà una rendeta als dinamitaires i atracadors. Matar un pare i mare serà un delicte castigat amb una quinzena de presó, i encara aquesta quinzena serà amenitzada amb paradisos artificials que el senyor Albornoz instal·larà a les presons.

En el ram de les vagues, incendis d'esglésies i assalts de finques s'han fet meravelles que han demostrat que la llei de Defensa de la República és una de les coses més ben trobades que s'han inventat en aquets centúria.

Aquestes són les partides principals del balanç de l'any que s'acaba. Partides evidents i que ningú no gosaria recusar.

Tot aquest panorama contribueix a consolidar la idea que entre el desordre mental del Parlament i els desordres del carrer hi ha una concordança que no falla.

El cap de policia de Madrid

Moltes persones estan angunioses per la sort que pugui córrer el cap superior de policia de Madrid senyor Aragonés, en la seva carrera judicial.

Com tothom sap el senyor Aragonés pertany a la carrera judicial i durant la Dictadura d'En Primo de Rivera era un entusiasta militant de les Unions Patriòtiques i com que ara el Ministre de Justícia no vol cap jutge que hagués tingut relació amb la Dictadura molts es pregunten: Què serà del jutge senyor Aragonés, avui en funcions de cap superior de policia de Madrid? Nosaltres creiem que no hi ha motiu per alarmar-se perquè de tots és sabut que la llei no és igual per tots. No és veritat, senyor Albornoz?

El Sr. Lluhi té raó

Encara que sembli mentida alguna vegada s'ha de donar la raó al bufanúvols del senyor Lluhi. En Lluhi per justificar que sense saber res de res sigui Conseller i cap de govern deia: si la pepa d'En Nicolau d'Olivera és tan bona que sap grec i ni grec sap ha pogut ésser Ministre a l'Estat espanyol, com no puc ser-ho jo del govern de la Generalitat, després d'haver estudiat caramboles durant els anys de carrera i haver ensenyat el tango a l'Iris Park a més de quatre modistes? Sincerament hem de dir que creiem que el senyor Nicolau ni per això serviria. Té raó el bufanúvols del senyor Lluhi.

DESCONSIDERACIONS?

CONTRAPARTIDA

La fam, la manca de tot treball, els aiguats i el foc tot es gira contra els humils de Catalunya. Per socórrer els damnificats el Govern del senyor Macià ha encapçalat una suscripció amb vint-i-cinc mil pessetes. Es la contrapartida del milió d'algues de pessetes que cada any, per sou, es repartiran els diputats de l'Esquerra Republicana a la Generalitat.

EL PRIMER BOMBER DE CATALUNYA

Segons el "Full Oficial", en donar compte de la crema d'«El Siglo», el primer bomber de Catalunya és el senyor Macià qui, tot i amb això, a les dues va anar diligentment a menjar-se el gall.

Comentant, un amic nostre, aquesta nova categoria del President deia: "no és estrany que essent així el foc ho cremés tot".

QUINS SON PITJORS?

Ja varem dir un dia que els regidors de l'Esquerra que la Comarca va presentar com a immorals eren, comparats amb altres prohoms del mateix partit, veritables serafins amb modestos "violins". Ara ho diem no pas pensant en l'afar Bloch, Companys, Casanellas i companyia, ni amb la venda a l'engròs d'empleus municipals, sinó perquè tota la Comarca de l'Esquerra Republicana ha tingut d'ésser processada pel Jutjat per injúria a aquells regidors sancionats. Ja ho deïem, els "sancionats" eren serafins amb modestos "violins".

LA PROXIMA CRISI

Els mals intencionats diuen que la notícia secreta d'En Lerroux era que a primers d'any hi haurà crisi a Madrid sortint del Ministeri els socialistes. Ara que molts diuen que aquesta crisi semblarà la del Directori Militar d'En Primo de Rivera que també va ésser a primers d'any, perquè l'Azana treurà els militants, no militars, socialistes per posar-hi elements de la seva Unió Patriòtica anomenada Federació d'Esquerrers.

EL NOU HOMENATGE AL DOCTOR SERRA HUNTER

Se'ns assegura que el senyor Serra Hunter està molt preocupat davant l'homenatge que li prepara la "Federación Republicana de tocadores de jazz". L'home no sap si acceptar-lo o no. Vol i dol. És que encara té cura l'escarment d'aquell altre homenatge que a Can Martin li dedicà l'afició teatral de Barcelona, amb assistència de la intel·lectualitat, que hi anà enganyada i en sortí rabiant.

UN DESTI DRAMATIC

S'ha confirmat la maniobra politico-administrativa d'alguns elements confusionistes, amb el senyor Hurtado al davant, per tal d'adquirir un major domini sobre "La Publicitat". El partit, però, ha continuat la seva desfada. Els que quan tenien encara una mica de partit, es playen de no tenir diari ara que ja mig tenen diari sembla que es playen tothora de la manca de partit. Es tanmateix un destí ben dramàtic el d'aquesta pobra gent.

PASSEN ELS DIPUTATS...

— Mira, mira, En Battestini!
— Que Sant Pau ens il·lumini!

— Papà, qui és aquell babau?
— El senyor Xirau Palau.

— Que tivat i mal parlat!
— Doncs, miri, és En Fontbernat.

— En Pere Rossell Vilà...
— Ai, aquest tampoc no fa!

— Veu, ara passa En Galés
— Galés, es diu, o Calers?

(continua)

HOMES DEL DIA

S'aguanta a primer terme el senyor Pere Rossell

L'home del dia, continua essent En Pere Rossell i Vià. Vostès potser no ho creuran però el primer guardià de les feres del Parc aspira — aspira, sí, senyors — a que li sigui adjudicat el comisariat d'Agricultura. És el candidat de l'Avi i tothom sap que la voluntat de l'Avi és en aquest país la Llei.

Al senyor Pere Rossell però, li ha sortit un obstacle important. El senyor Pi i Sunyer, en efecte, no tolerarà de cap de les maneres que el senyor Pere Rossell ocupi, al seu costat, un lloc en el Consell. No li concedeix bel·ligerància en gairebé cap terreny. El senyor Pere Rossell és d'aquelles persones, com n'hi ha tantes en el nostre país, especialitzades en una cosa i que no entenen res en l'especialització que les manté.

Donc Pere Rossell coneix l'oposició que li fa el senyor Pi i Sunyer i es defensa com pot. I es defensa, es clar, en el terreny polític.

— En Pi — diu En Rossell —, no em vol al Consell perquè fa quatre dies que era d'Acció Catalana i com que jo amb aquest partit hi vaig quedar una mica malament...

— I doncs, Rossell, que va passar...?

— Home, aquell negoci dels porcs, que anà tant malament...

Fa anys que el senyor Rossell fou nomenat soci gerent d'una societat per la cria de porcs de la qual en formaren part els més coneguts proïs de la Lligueta — Barbey, Abadal, Sacrest, etc. — societat que se n'anà rigurosament al cel. El senyor Pi i Sunyer, que llavors escrivia sobre l'aptitud econòmica dels catalans pogué tenir, en aquella societat, una prova palesa de la incapacitat de diversos catalans concrets. És a aquests negocis que es refereix, ara, tot aspirant a ésser conseller d'Agricultura el senyor Rossell. Però com que seria mal vist que el dit senyor Rossell es posés plomes de gall, sol acabar la conversa amb la patotxada del "viu".

— Miri, ja li seré franc... Aquells senyors es pensaven que es podien fer negocis amb els de l'esquerra... i això ja compendran que no pot ésser...

En el sopar de les Ciències Naturals

Les Ciències Naturals de Barcelona fan un sopar anual. Aquest any amb tota l'oficialitat del cas, s'ha celebrat també, a Miramar. Ha estat un sopar cordial i ple de gal·laria, amb versos del nostre amic Sagarra i cançons populars. Les Ciències Naturals són així! S'entén les Ciències naturals organitzades pel nostre mai prou lloat Ajuntament.

En aquest sopar d'enguany, l'Esquerra que mana, ha fet un menú paradoxal. Un dels plats forts era senyalar. Tots els assistents el van trobar gustosíssim, i en parlen amb un entusiasme que difícilment arribaran mai a aconseguir per a ells els Canturri, els Fontbernat i els Dencàs.

Tractant-se d'un sopar de les Ciències Naturals, els nostres lectors no podran estranyar que hi assistís el senyor Màrtir Rossell, diputat de l'Esquerra, veterinari i director del nostre parc zoològic. A propòsit d'aquest senyor, durant l'àpat es feren en veu baixa algunes frases enginyoses. "El Considerat" que té redactors a tot arreu en pogué recollir alguna que us la vol reportar.

— En què es diferencien els temps antics dels moderns? — preguntava algú fent una mitja rialla.

L'interrogat callava, arronsant-se d'espatlles. Es diferencien en tantes coses!

— Els temps antics es diferencien dels temps moderns — prosseguia el que havia fet la pregunta — en aquest fet fonamental: en els temps antics hom donava els màrtirs a les feres, i en canvi en els temps moderns els màrtirs provenen de les feres.

En Màrtir Rossell, director del parc zoològic, confirmava la justesa de l'apreciació. La seva personalitat socialment i políticament, es comença a destacar a Barcelona entre els elefants, els hipopòtams i els micos de la col·lecció zoològica.

Pronòstic per a l'any 1933

Desitjant fer als nostres lectors un bon pronòstic per a l'any 1933 que ara anem a començar, "El Considerat" ha tingut la pensada de consultar un bon màgic.

Repasant les possibilitats del país en aquesta matèria ens ha semblat que l'exemplar més acreditat en aquest ram és el diputat de la Generalitat senyor Humbert Torres.

Aprofitant un moment que el senyor Torres es trobava als passadissos del Parlament de la Ciutadella intentant tenir una conversa amb el senyor Rovira i Virgili, veient que no s'entien, creient que qualsevol pretext seria excel·lent per interrompre un diàleg insostenible, ens hem acostat al senyor Humbert Torres i fent bocina amb les mans li hem manifestat el nostre propòsit de consultar-lo com a oracle.

Amatent com sempre, el senyor Torres va dir-nos que dispenséssim si aquell lloc no era el seu ambient propici i ens va proposar que si no havia de representar-nos una molèstia excessiva es veuria molt honrat de rebre a la casa seva de Lleida la persona del Considerat.

I ja ens tenen a Lleida, on el doctor Torres és popularíssim especialment entre els esperits que havien habitat amb caràcter de ciutadans la capital del Segre.

Després de fumar-nos i de dir sobre la modesta persona del Considerat paraules en una llengua índia va fer-nos entrar en una cambra tapissada de negre, presidida per un canalobre de set brocs. Al mig hi havia una taula que consulten els espiritistes. Va passar una màgia com un fantasma. El màgic va cremar encens, va invocar l'esperit de Conan Doyle i immediatament es va veure sobre els tapissos negres una fosforescència estranya.

— I ara feu-me les preguntes que

volgueu — va dir-me mentre repicava la taula amb els nusos dels dits.

— Què em contesteu a les preguntes que ja us he fet abans — vam indicar estupefactes.

— Doncs bé — va començar dient el savi doctor i diputat de l'Esquerra: l'any que s'acosta serà de gran prosperitat per a l'Esquerra Republicana de Catalunya. Abans de l'agost, els diputats ja ens hauran apujat el sou, perquè com diu l'esperit, fent de diputat s'hi perden diners. En Companys passarà quatre mesos de grans preocupacions que, finalment, vencerà en part. La Rabassa li farà més traïcions encara i li demanarà més joies i un abric de pells, i ell, per tota resposta, engegarà els rabassaires, però sense renyir-hi. En Macià serà xiulat set vegades i no suportarà amb gaire resignació aquestes manifestacions dels humils, i d'això només en tindrà la culpa ell perquè, com li dic sempre, no és un filòsof. El Govern Lluhí Vallscaurà a mans dels Companys. I no us puc dir res més. No veig res més.

El Considerat va insistir suplicant. El que ens havien dit era tan poca cosa. Commogut el senyor Torres va conjurar les ombres i es va sentir una veu femenina que deia amb accent lleidetà.

— Estic a les teves ordres, Humbert.

— Digues tot el que sàpigues que pugui interessar-nos — va dir el doctor amb veu solemne.

La veu va començar el seu discurs dient en lleidetà:

— Lo Trabal es farà la guitza una vegada més. No tindrà cap càrrec polític, però tindrà un altre "enxufe". Els "enxufes" faran un total de 2.900 pessetes mensuals, que ja són pessetes. Lo Macià no n'encerlerà ni una i a la caixa de la Generalitat no hi haurà diners per resistir l'anyada. A

lo Companys no te'l creguis de res. La Rabassa és molt viva i aconsella-li que no li posi massa afecte perquè la salut de lo Companys, que ja no és molt forta, podria ressentir-se'n. A lo Lluhí el veig verd de tanta bilis. Cuida-li l'estómac perquè un ministre amb un pàidor espatllat és un ministre dolent. Vigileu lo Pere Rossell i no us creguèssiu que enten en agricultura i ramaderia. L'única cosa que coneix no és pas el problema de les carns, sinó el del bistec. Tingueu a ratlla lo Farreras Duran perquè jo sé del cert que els de la Unió Patriòtica van haver-lo d'esquivar. Procureu que lo Pere Comes no parli mai en públic i que lo Fontbernat s'engreixi. Puc assegurar que lo Pi Sunyer acreditarà que no enten en finances però no us feu de lo Pere Pastera, si no voleu fer fallida. Lo Amadeu Hurtado passarà un any trist. Tingueu-lo castigat perquè porta mala sort. Lo Dencàs serà ministre i farà tremolar les esferes. Cap a finals d'any 1933 veig un enterrament, no gaire solemne, d'un polític fracassat. Alguns diaris diran que el mort tenia molt talent. L'Acció Catalana no pot anar a les eleccions, i si hi anés treuria un promedi de mil vots. Lo Esteve i Grimpa treballarà inútilment i lo Nicolau farà un gran viatge, i cap a fi d'any es casarà. Lo senyor Alcalá Zamora li enviarà un present de noces on hi haurà gravat un escut d'Espanya. Lo Noguera i Comet menjarà tranquil·lament, però la menjadora no durarà un any.

Sobtadament, quan les declaracions ens començaven d'agradar es va apagar aquella veu tan dolça. Vam sortir de la cambra negra. Ens vam acomiadar del senyor Humbert Torres i ell ens va dir:

— La consulta són cent pessetes. Veurà l'esperit bé ha de menjar. Vostè ja pot suposar que jo no puc explotar els humils.

DE MADRID

Una revolució a fer

Hem de recollir, en la nota d'avui, una afirmació feta pel diputat a Corts don Joan Estelrich, en una de les seves magnífiques — i sovint accidentades — intervencions parlamentàries últimes. Ens referim a l'afirmació feta per Estelrich, en discutir-se la qüestió de les eleccions parcials, que el més revolucionari que es podria fer a Espanya seria fer complir la Constitució.

De vegades hom es demana si hi ha alguna diferència entre la república i la monarquia. És clar, s'ha produït un gran canvi de personal; l'orientació és diferent; la retòrica no té comparació... Però hi ha tantes coses iguals! Tantes coses que no han canviat gens! I el que ho demostra d'una manera més clara és la tendència que tenen els homes que manen a dir per justificar-se:

— Això també passava en temps de la monarquia... Per què no pot passar avui? Per què no hem de poder fer avui el que hom féu anteriorment...?

Observeu la gravetat d'una observació semblant: la república, en tant que fenomen de progrés i de millorament desapareix. Esdevé una simple continuació d'un estat anterior, d'un estat que els republicans combateren, que tothom sap el mal que ocasionà a l'evolució natural del país. Els defectes d'un règim poden ésser mantinguts en nom dels defectes del règim anterior — defectes que precisament han servit per enderrocar el règim anterior — i bé: això és el que passa actualment. Hom defensa els règims d'excepció en nom de les lleis d'excepció que imperaven en temps de la monarquia; hom defensa la imprementabilitat d'uns pressupostos afirmant que els pressupostos de la monarquia també eren imprementables; hom procura justificar-se en nom de les coses anteriors que no tenien justificació possible.

Contra aquesta doctrina — si és que això és una doctrina — Estelrich ha dit la paraula justa: la millor revolució que encara es pot fer avui a Espanya és fer complir la Constitució. Afegirem nosaltres que la millor revolució seria encara governar amb la Llei — no amb les lleis d'excepció — sinó amb tota la duresa de les lleis normals. No és així i potser no pot ésser així. Sobre les formes polítiques hi ha els homes i els homes, si canvien, ho fan molt lentament. La figura del governant espanyol és sempre la mateixa, sigui quin sigui el règim imperant. El que varia, en el món, és el lèxic, la parauleria, el vestit.

Els pressupostos aprovats amb tantes dificultats pel govern Azàña són uns pressupostos com els anteriors, pitjors que els anteriors, inspirats en les mateixes doctrines i vicis dels anteriors. En ells, continua l'augment desmesurat de les despeses de Guerra i Marina; ells responen a criteris bèl·lics completament grotescos; en ells s'augmenta irrisòriament les consignacions per obres públiques i per instrucció del país. Tot això ho han demostrat diferents oradors, però el règim ha donat un mot d'ordre completament distint: el règim ha acordat que els espanyols havien de creure que les despeses guerreres han baixat i les consignacions culturals i d'obres públiques han pres un ritme més fort, infinitament més fort que en altres temps. Hom en un mot ha decidit que el país havia de combregar amb rodes de molí. La raó? Ben simple: perquè a uns quants senyors els hi ha semblat bé així.

Jugar amb el país com s'hi està jugant produirà fatalment efectes lamentables. Un procediment semblant al que hom segueix ensorrà la monarquia; aquest procediment privarà que la república es consolidi com s'hauria ja consolidat si no triomfés sempre a Espanya el desig de l'esforç menor i la tendència de fer-ho tot amb els peus.

De la discussió d'aquests pressupostos fantàstics del senyor Carné n'ha sortit el govern Azàña considerablement afeblit. Aquest govern que no sembla pas que pugui tenir substituït té l'aire d'ésser un d'aquells governs que anirà tirant en mig d'una agonia lenta i en un estat de marasme inconscient. Hi ha un mite Azàña que no té cap fonament real; però aquests mites sense fonament són els que a Espanya es desinflen més lentament. Els que es desinflen aviat són els mites basats en un valor real i concret.

— Com prova el fred, don Manuel?

— Ja ho pot veure: ben tapat i amb el bastó encara em vaig aguantant.

Nebots López Robert i Cia., Nou de la Rambla, 63

05(46.711 Bar) Con